

3. Житар М.О., Куценко А.О. Потенційні переваги і недоліки внутрішнього рекрутингу. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Формування новітньої парадигми управління публічними та приватними фінансами в Україні» (м. Хмельницький-Херсон 2022); Херсонський національний технічний університет, 2022. С. 104-106.

Заїчко Ірина Володимирівна,
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування;

Федина Віта Віталіївна,
кандидат економічних наук,
доцент, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ГРОШОВО-КРЕДИТНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах запровадження воєнного стану через широкомасштабну збройну агресію росії поряд з максимальним забезпеченням потреб Збройних сил перед Україною постало першочергове завдання щодо забезпечення стабільного та надійного функціонування як банківської сфери зокрема, так і фінансової системи країни загалом, включаючи безперебійне фінансування системи державних фінансів та функціонування об'єктів критичної інфраструктури.

З першого дня війни центробанк спрямував свої зусилля на стримування девальвації національної валюти через збереження довіри населення до банківської системи і зниження панічних настроїв. Було забезпечено стабільну роботу банківських установ, де не велися активні бойові дії, та безперебійність платежів, що дало змогу адаптуватися до нових умов економіці, бізнесу та населенню.

До основних стабілізаційних заходів Національного банку та Міністерства фінансів слід віднести:

- обмеження зняття готівки до 100 тис. грн. на добу (окрім підприємств, які виконують мобілізаційні плани; населення, що перебуває під загрозою окупації; фінансування заробітних плат та соціальних виплат);
- фіксація курсу гривні (станом на 24 лютого 2022 року);
- заборона на здійснення торгівлі валютними цінностями (з певним виключенням);
- мораторій на транскордонні перекази (крім тих, що здійснює уряд);
- скасування заборони щодо кредитування держави (фінансування критичних видатків уряду через купівлю цінних паперів);

- рефінансування банківських установ для підтримки їх ліквідності (терміном до одного року);
- мораторій на застосування штрафних санкцій та нарахування пені за прострочені кредити;
- забезпечення 100% гарантій за банківськими вкладками фізичних осіб та ФОП;
- співпраця з центробанками інших країн щодо вільного обміну готівкової гривні на місцеву валюту;
- підняття облікової ставки на рівень 25%;
- залучення фінансування населення потреб ЗСУ через випуск військових облігацій;
- інтенсифікація зусиль щодо залучення міжнародної фінансової допомоги.

Через високу невизначеність в умовах війни було окреслені і 15.04.22 року прийнято рамковий документ «Основні заходи грошово-кредитної політики на період воєнного стану». Це дало можливість мінімізувати ризики для цінової та фінансової стабільності держави. Як результат – відбувається сповільнення темпів інфляції (з 26,6% у 2022 р. до 8,6% на сьогодні) [1]; курсова стійкість національної валюти (що дало змогу перейти із жовтня поточного року на політику «керованої гнучкості обмінного курсу») [2]; зниження облікової ставки до 20% (що призвело до зменшення розміру номінальних відсоткових ставок у банківській сфері. Разом з тим, зниження інфляції та відносна стабільність на валютному ринку дозволили зберегти привабливу дохідність гривневих активів) [3]. Процентні ставки за ОВДП та строковими гривневими вкладеннями перевищують рівень інфляції як поточний, так і очікуваний населенням. Тому, постійно відбувається зростання попиту на строкові депозити (терміном від 3 до 12 місяців) і ОВДП.

Завдяки значним надходженням офіційного фінансування НБУ вдалося не тільки компенсувати досить суттєвий дефіцит валюти на ринку, але і підтримати міжнародні резерви на високому рівні. Станом на кінець серпня цього року вони становили понад 40 млрд. дол. США [4]. У той же час, враховуючи великі бюджетні потреби, дуже важлива подальша міжнародна підтримка. Оскільки бюджетних надходжень і внутрішніх інвестицій недостатньо для покриття витрат, міжнародна допомога і надалі залишатиметься основною гарантією беземісійного фінансування бюджету.

Наразі, експертами МВФ було позитивно оцінено всі заходи грошово-кредитної політики, запроваджені НБУ для забезпечення стабільності та безперервності функціонування фінансової системи в умовах воєнного стану. Завдячуючи діям НБУ, фінансовій допомозі країн-партнерів та міжнародних фінансових організацій ситуація у фінансовій сфері є керованою та контрольованою.

Список використаних джерел

1. Індекс інфляції в Україні 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/>
2. НБУ впроваджує керовану гнучкість обмінного курсу, що посилить стійкість валютного ринку та економіки. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/nbu-vprovadjuye-kerovanu-gnuchkist-obminnogo-kursu-scho-posilit-stiykist-valyutnogo-rinku-ta-ekonomiki>
3. Національний банк України знизив облікову ставку до 20%. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-ukrayini-zniziv-oblikovu-stavku-do-20#>:
4. Міжнародні резерви становили 40,4 млрд дол. США за підсумками серпня. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/mijnarodni-rezervi-stanovili-404-mlrd-d...>

*Каспишиак А. В.,
аспірант;*

*ДУ «Інститут регіональних досліджень
ім. М. І. Долішнього НАН України»*

ПЕРЕКАЗИ ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ ТА ЇХ ЗНАЧИМІСТЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОМОГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Домогосподарства є основою ринкової економіки будь-якої держави, оскільки саме вони є основними споживачами усіх вироблених продуктів та послуг. Саме від результатів їхньої економічної діяльності залежить добробут, як окремих індивідів, так і держави в цілому. Водночас грошові перекази трудових мігрантів з-за кордону відіграють вагомую роль у фінансах домогосподарств та для економіки України в цілому, допомагаючи заводити валюту та додаткові кошти на український ринок, збільшуючи кількість грошової маси.

Домогосподарство (домашнє господарство) - сукупність осіб, які спільно проживають в одному житловому приміщенні або його частині, забезпечують себе всім необхідним для життя, ведуть спільне господарство, повністю або частково об'єднують свої кошти та витрачають їх. Ці особи можуть перебувати в родинних стосунках або стосунках свояцтва, не перебувати в будь-яких з цих стосунків або бути і в тих, і в інших стосунках. Домогосподарство може складатися з однієї особи [4].

Для економіки домогосподарств ХХІ століття поширеним та масштабним стало явище міграції. Дане явище стало охоплювати усі види соціальних груп та усі верстви населення, впливаючи на різні сфери суспільної життєдіяльності. Варто зазначити, що виділяють трудову міграцію та вимушену міграцію, спричинену війнами, природними катаклізмами та